

Serbski institut Sorbisches Institut

Serbska centralna biblioteka a Serbski kulturny archiw

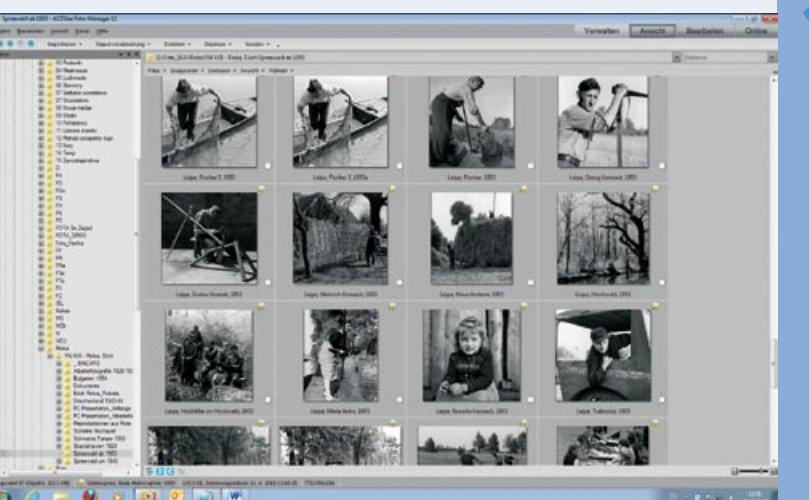
Woplěwanje kulturelnego spomnješa Serbow za zjawnosć a slěženje

1949 założona Serbska centralna biblioteka zběra wšu literaturu w serbskej rěcy, wó Serbach a wó Górnjej a Dolnej Łužycy. Wóna jo zrownju **fachowa biblioteka** Serbskego instituta a ma pšež wuměnu z wukrajnymi bibliotekami drogotny wobstatk słowjańskich a slawistiskich knigow a casopisow.

Zakład wobstatku biblioteki a archiwa twórze zběrki Mašice Serbskeje. Šišće su zapisane w Krotkowjacornonimskem zwězku bibliotekow (SWB) a mōgu se pó wšej Nimskej dodaloka wupóžycaš. Z pomocu OPACa mózo se w zběrkach rešeršowaš.

Serbski kulturny archiw jo **jadnučki zjawný archiw za serbskorécke a sorabistiske archiwaliye a zběrańske pótłady**.

Materijale se systematiski wobželujo a wužywajam w slěženju a kulturnej praksy spístupnjuju. K wobstatkuju słušaju zawóstanki serbskich politikarjow, wědomnostnikow, muzikarjow, spisowašelov a twórijecych wumělcow Górnje a Dolneje Łužicy, akty serbskich towarzistwow, mj. dr. Mašice Serbskeje a Domowiny, a někotarych kulturnych a kublańskich institucijow do 1989, zběrki wurézkow z casnikow, programowych zešywkow a plakatow. Zběrka fotow a zběrka zukowych a filmowych nagrašow matej nadregionalny wuznam.

Wobstatk w libbach

- 115 000 medijowych jadnotkow: monografije a casopise, wobstatk biblioteki
- fotowy archiw z něži 80 000 wobrazowymi dokumentami
- 1800 šišcow a rukopisow a 5 800 fotow online pístupne pšež Nimsku digitalnu biblioteku

Městno w Nimskej

Serbski institut · Sorbisches Institut

Dwórnišcowa 6 · Bahnhofstraße 6
D-02625 Budyšin · Bautzen
T +49 3591 4972-0
F +49 3591 4972-14
si@serbski-institut.de
www.serbski-institut.de

Wótnožka za dolnoserbske slěženja

Zweigstelle für niedersorbische
Forschungen
D-03046 Chóšebuz · Cottbus
Droga Augusta Bebelia 82
August-Bebel-Straße 82
T +49 355 48576-482
F +49 355 48576-494
cottbus@serbski-institut.de

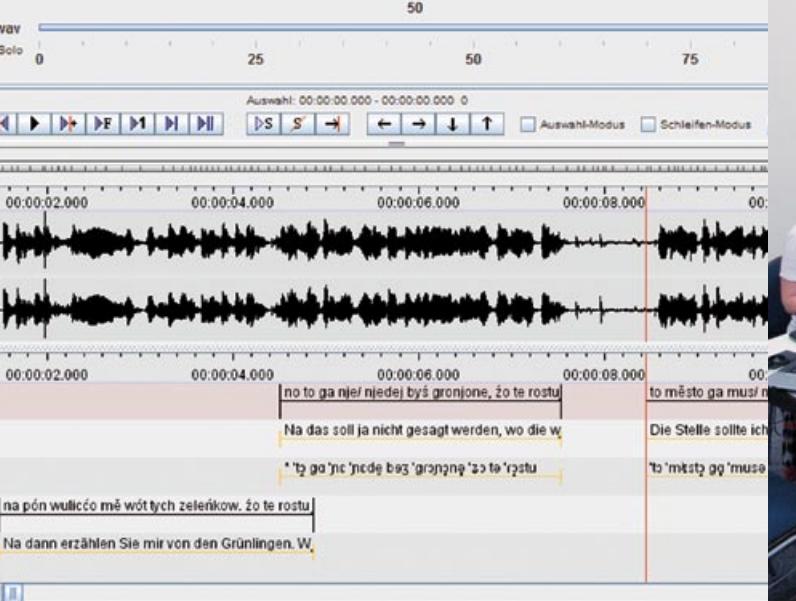
titlowe foto Hanka Šenec · Reimann · kórtý Reimann + DominoPlus © Serbski institut 2017

Serbski institut se spěchju wót
Záložby za serbski lud, kótaraž
dostawa lětnje financlnu pód-
pěru Zwězka, Lichotneho stata
Sakskeje a Kraja Bramborskeje.

**Serbski Sorbisches
institut Institut**

Serbski institut w Budyšynje z wótnožku w Chóšebuzu pśepy-tujo rěc, stawizny a kulturu **Serbów** w **Dolnej a Górnjej Łužycy** w zachadnosći a pśibytnosći. Wón zběra a archiwěrujo k tomu notne materialije, pśigotujo je za wědomnostne slěženje a pśistupni je zjawnosći. Interdisciplinarne slěženja instituta su teke wusměrjone na aktualne połoženie, na wósebnosći a pśirownowanje małych rěcow a kulturow w Europje. Sobožaśerje wopytuju kulturnu a rěčnu praksu Serbow we wobyma Łužycoma za swójimi móžnosćami pódprěowaś.

Serbski institut wuchada z 1951 w **Budyšynje** (Sakska) założonego Instituta za serbski ludospyt. Žinsa zarucujo žělo na dwěma stojnišćoma instituta w Budyšynje a **Chóšebuzu** (Bramborska) pśeslěżowanje górnjo- a dolnoserbščiny a slěženja k stawiznam a kulturje wobeju regionowu.

Jědro žělabnosći Serbskego instituta twóritej slěšeńskej wótzeleni – kulturne wědomnosći a rěcywěda – a Serbska centralna biblioteka a Serbski kulturny archiw.

Kulturowědomnostne slěženja

Wótzelenje za kulturne wědomnosći zjadnošujo široki spektrum slěženjow wó serbskich **stawiznach** a serbskej **kulturje** wót zachopjeńkow do pśibytnosći. W zgromadnem žele wšakich fachowych wobcerkow ako su to stawizny, ludowěda, europejska etnologija, pśedstajajuce a twórce wumělstwo, literatura a muzika, se za tym slěži, jak formuju koncepty serbskosći zgromadne žywjenje a pśinosu k twórjenju identity. Wósebnje glěda se pśi tom na zwuraznjenja kultury a jeje wugbanje a na pósěgi Serbow w regionje a k drugim mjeňsynam, ako daju se pśiownaś.

Šězyšća žělabnosći:

- kulturelna wjelerakosć, kulturny transfer, wašni žywjenja, kulturne derbstwo
- management identitow, swojo a cuze, zgromadne
- pósěgi a splešenja, konstrukcje stawiznow, spomnješe, rum
- wobzělenje na towarišnosći a sobupóstajowanie, mjeňsynowa politika, kublańska politika, role institucijow

Rěcywědne slěženje

Rěcywědne wótzelenje pśeslěžujo wobej serbskej rěcy, **dolno-serbščinu** rowno tak ako **górnoserbščinu**. Wažne šežyšća žělabnosći su dokumentacija rěcy, natwar digitalnych tekstowych zběrkow (korpus), naželjanje słownikow kaž teke slěženja, na pś. wó stawiznach rěcy a rěcnem kontakše, wó frazeologiji (mj. dr. rěcne wobroty) abo wó bilingualnem pśiswόjenju rěcy. Wušej togo wótzelenje cesto pŕažujo w pšašanjach rěcy a angažrujo se w górnjo- a dolnoserbskej rěcnej komisiji.

Šězyšća žělabnosći:

- tekstowe korpusa a digitalizěwanje
- rěčny portal www.dolnoserbski.de (górnoserbščina se pśigotujo)
- aktiwnie słowniki za dolno- a górnoserbščinu
- tekstowy a awdijowy korpus maminorče, dialektalneje dolnoserbščiny
- certificēwanje rěčnych kompetencow

Zejzenja a workshopy

Konference a žělowe zejzenja słuže **wědomnostnej wuměnje** z koleginami a kolegami z kraja a wukraja. Wóni pósřednjaju nowe impulse za swójske slěženske pśedewzeša, wótažujo móžnosći kooperacije a wustatkuju se wósebnje pozitiwnje na **plešenje interdisciplinarnych sešow**.

Fachowe pŕažowanje – pósłužby – pósuzowanja

Institut pśinosujo na jadnom boce k wuwijanju wědomnosći na pól teorije a metody, na drugem boce wobmocnujo cesnoamtske mócy w serbskich towarzistwach rowno tak ako Serby a Nimce, ako žělaju w šulach, kulturnych institucijach a medijach wobeju Łužycowu w jich procowanjach wó zdźaržanje **bikulturnej substance**.

Pśawidłowne publikacije Serbskego instituta

- Lětopis. Casopis za serbsku rěc, kulturu a serbske stawizny
- Spise Serbskego instituta
- Mały rěčnik Serbskego instituta

Sorbisches
Kulturlexikon

Günter Schiewe
Jurij Brézan
Leben und Werk

